

მწყმსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.
 შოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული. ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.
 მოვედით ჩემდა ყოველნი მათურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენო თქვენ. მათ. 11 28.

№ 18 1883—1897 30 სექტემბერი

გ ა ჯ ე თ ი ს უ ა ს ი :

„მწყემსი“	„მწყემსი“	რუსული გამოცემით
12 თვით . . . . . 3 მან.	12 თვით . . . . . 5 მან.	
6 — . . . . . 2 —	6 — . . . . . 3 —	

შულისა და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით:
Въ Квиринѣ, въ редакцію „Микемси“ и „Пастырѣ“.

შველა სტატიები და კორექსორები, რომელნიც იქმნებიან დასაბეჭდავთ გამოგზავნილნი, ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილნი.

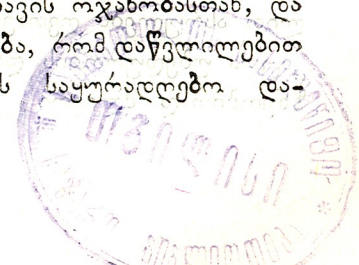
სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაუბრუნდეს სტატიები მიიღებიან რუსულს ენაზე დაწერილნიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

როგორი უნდა იყოს მღვდლის შინაური ცხოვრება?

„ჯერ-არს ეპისკოპოსისა“), რათა უბრალო იყოს, ერთი ცოლის ქმარი, ფრთხილ, წმიდა, შემკულ, სტუმართ-მოყვარე, სწავლულ, არა მეღვინე, არა ანგარ, არა საძაგელის შემძინელო, არამედ მყუდრო, უღალველო,

ვეცხლის უყვარული: თვისისა სახლისა კეთილად განმგებელ, შვილნიცა უსხენ დამორჩილებულნი ყოველითა ღირსებითა; ხოლო უკეთუ ვინმე თვისისა სახლისა განგება არა იცის, ვითარმე ეკლესიათა ღმრთისათა მოღვაწეა აგოს?“ (ა ტიმ. III, 2--5). ამ საღმრთო წერილის სიტყვებიდან, რომლებიც წმ. მოციქულის პავლეს მოძღვრული ეპისტოლედან არის ამოღებული, ჩანს, თუ რა დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს ეკლესიის მწყემს თავის ოჯახობასთან, და ამიტომ უსარგებლო არ იქნება, რომ დაწვლილებით განვიხილოთ ეს მოციქულის საყურადღებო დარიგება.

*) სიტყვა: ეპისკოპოსი აღნიშნულ ადგილს ნახმარია საზოგადოდ— ნიშნავს ეპისკოპოსაც და მღვდელსაც.

„ჯერ-არს ერთი ცოლისა ქმარი“. მწყემსის ცოლს მისი მეუღლის სამსახურში დიდი მნიშვნელობა აქვს. ქალს შეუძლია ხელი მოუწყოს ქმარს მისი მოვალეობის აღსრულების დროს შესახებ ეკლესიისა, ან დააბრკოლოს იგი, თუ ქალი ქმართან ერთად არ მოქმედებს, მაშინ ალბად მის წინააღმდეგ იქცევა და ამით იგი საქმეზე მოაძღვრებს მღვდელს. ქალი არის ქმრის კეთილი, ანუ ბოროტი მრჩეველი, იგი მუდამ ქმართან არის მისი სისუსტის და მოწყენილობის დროს და თავისი ზედ გავლენით ან ამხნეებს, და ან ასუსტებს ქმრის სულიერ ძალას: ვინ არ უწყის, თუ რა გავლენა აქვს ქალს ცხოვრების სხვა-და-სხვა დროს. სინამდვილით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ქალი აძლევს ყოველ ხალხს ასეთ თუ ისეთ ზნეობრივ დაწყობილობას, რომელიც გამოჩნდება მის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ისტორიაში ჩვენ ვხედავთ მრავალ მაგალითებს, რომ სუსტმა კაცებმა გამოიჩინეს შესანიშნავი მამაცობა და სახელდობ იმიტომ; რომ მათ უკან უდგნენ ცოლები, რომელნიც ამხნეებდნენ ქმრებს არა მარტო რჩევით, არამედ აღვიძებდნენ და ამტკიცებდნენ მათში მოვალეობის საზოგადო გრძობას და მასთან შესაფერ მიმართულებას აძლევდნენ იმათ თავმოყვარეობას. მაგრამ უფრო ხშირად კი, უნდა გამოვტყდეთ, ვნიშნავთ ქალების ცუდ შინაურ ზედგავლენას, რომელიც კაცს ბუნებითადა კეთილშობილს, პატიოსანს და უანგაროს თან-და-თან ხდის სულ მოკლედ, ვუგვანოდ, მუდამ აქეთ-იქით მოხეტიალედ კაცად, რომელიც საზოგადო მოღვაწეობაში ხედავს მხოლოდ საშუალებას, რომ თავისი საკუთარი მდგომარეობა გაიუმჯობესოს, - და ყოველივე ეს ხშირად იქიდან წარმოდგება, რომ ამ გვარ კაცს დამოკიდებულება აქვს ქალთან, რომელიც თუმცა ჯეროვანად აღზრდილია, სარწმუნო ცოლია, შვენიერი დედაა, მაგრამ მის სულში სრულებით არ მოიპოება უდიდესი იდეა საზოგადოებრივი მოვალეობისა. მწყემსიც კი თავისუფალი არ არის მსგავსი ზედგავლენისაგან.

თუ ქეშმარიტად ქრისტიანე მეუღლე თანაუგრძნობს ქმარს მის საქმეში, ეს უფრო ღირსია ყურადღებისა, ვინემ უბრალო მეგობრობა. ეს არის სიყვარულობითი შველა გულისა, რომელიც სინამდვილით ასრულებს ღვთაებრივი მასწავლებლის მცნებას, კაცთა უბედურობის და განსაცდელის დროს, როცა ზნეობითად ძლიერი კაციც ეცემა სულით და ამ

დროს მის მახლობლად არ არის სხვა ქვეყნიური მეგობარი, რომელსაც მან შეატყობინოს თავისი სისუსტე და მწუხარება. გარდა ამისა, ეკლესიურ ცხოვრებაში არის ისეთი შემთხვევა, სადაც ქალის სამსახური აუცილებლად საჭიროა და ამ სამსახურის გაწევა სხვას არც კი შეუძლია, სახელდობრ-სარწმუნოებრივი რჩევა-დარიგებანი, როცა ეს რჩევები მიმართულია ქალთადმი. ქალი უფრო ადვილად გაუტყდება თავის გულის პასუხს ქალსავე. და ზოგიერთი მღვდლის ცოლები იყვნენ დედათ ღიაკენებად და ასწავლიდნენ ქრისტეს მცნებას ქალთა.

ქეშმარიტად ქრისტიანე ცოლი დაეხმარება ქმარს სწავლა-ქადაგების საქმეშიც, როგორც მკოდნე დედათ სქესის ბუნებისა, ცხოვრების მაგალითით და თავისი პრაქტიკული ცოდნით, რომელსაც ის იძენს ხალხთან ცხოვრების დროს, ხშირად ქალი უფრო მალე შეიტყობს კაცის ხასიათს და მიმართულებას, ვინემ კაცი. მაგრამ უმთავრესი მოვალეობანი მღვდლის ცოლისა უეჭველად შეეხებიან მის საკუთარს ოჯახს და არა მისი ქმრის სამრევლოს.

„თვისისა სახლისა კეთილად გამგებელ“. თითოეულ სახლს, აგრეთვე თითოეულ სამართველოს აქვს თავისი წეს-რიგი, რომელიც სახლს ანუ სამართველოს აძლევს ჯეროვან მიმართულებას. მღვდელი უნდა ცდილობდეს, რომ მისი ოჯახი ისე მოაწყოს, რომ იგი ეთანხმებოდეს მისი სამსახურის დიდ მიზანს. ოჯახი არის პატარა სამრევლო, რომელშიაც პირველად უნდა გამოცადოს მღვდელმა მწყემსებრივი ერთგულება, კეთილ ცხოვრება და სიბრძნე. მწყემსი უნდა ცდილობდეს, რომ თავისი ოჯახი შეათანხმოს თავის საქმეს და არ გააშოროს ისინი ერთმანეთს; ოჯახი იმიტომ აქვს მას მიცემული, რომ იგი შეეწიოს მწყემსს მისი სამსახურის აღსრულების დროს, ოჯახმა კეთილი ზედგავლენა უნდა იქონიოს სამრევლოზე. მღვდლის სახლი უნდა ემსახურობდეს სარწმუნოების და კეთილ-ზნეობის გავრცელების საქმეს სამრევლოში.

მღვდელი უნდა მართავდეს თავის ოჯახს არა მარტო თავისი შეურყეველი ავტორიტეტის უფლებების ძალით (თუმცა მას კიდევ ეკუთვნის ოჯახში უცილობელი ავტორიტეტი, როგორც ოჯახის უფროსი), არამედ ეს მმართვა დამყარებული უნდა იქმნეს შეურყეველ ზნეობრივ საფუძველზე, საფუძველზე ქეშმარიტებისა, სიმართლისა და სიყვარულისა. ახალ

აღთქმაში ხშირად არის ლაპარაკი შინაურ ეკკლესიაზე (რომაელ. XVI, 4; 1 კორინთ. XVI, 19) და თითოეული მღვდლის ოჯახი უნდა წარმოადგენდეს პატარა ეკკლესიას, სადაც სუფევს ქრისტეს სული, სადაც მთავრობს კანონიერი წესიერება ყოველ დღიურ ცხოვრებაში, წესიერება, რომელიც გამსჭვალულია სარწმუნოებით. ოჯახური კეთილ ცხოვრება უნდა ეთანხმებოდეს ოჯახის სარწმუნოებრივ ცხოვრებას, ეს კეთილი ცხოვრება უნდა იყოს გამომატველი ოჯახის სულიერი ცხოვრებისა, სადაც (ოჯახში) არსებობს გულ წრფელობა, მხნეობა, მორჩილობა და სიყვარული. ეკკლესიის მოსამსახურენი ხან-დის-ხან ძლიერ სუსტად და დაუდევრად ეკიდებიან თავის ოჯახის მმართველობის საქმეს, და თავს იმითი იმართლებენ, რომ ბევრი საზოგადო საქმე გვაქვს გასაკეთებელიო; მაგრამ არავის არა აქვს უფლება დაუტყვეოს თავი თავისი და თავისი საქმეები სხვის გულისათვის თუ არ უნდა მიეცეს მოციქულის სასტიკი განკაცხვას. ჩვენს დროსაც ბევრი იყვნენ ძველი აღთქმის ილიას მსგავსნი მწყემსნი, რომელნიც, თუმცა ერთგულად ემსახურებოდნენ ეკკლესიას, მაგრამ მათი შვილები მაინც ვერ გადარჩნენ დაღუპვას.

«წმიდა, სტუმართ მოყვარე». ქვეშარიტი მწყემსის სახლი ყველა ქვეყნებში და ყოველ დროს ღია იყო სტუმართათვის. იგი იყო მაგალითი, რომელსაც ჰბაძავდა სამრევლო ზოგიერთ შემთხვევებში. იგი იყო თავშესაფარი ღარიბისათვის. რომ ასეთივე მნიშვნელობა ექნეს მღვდლის სახლს და მომეტებული ზედგავლენა იქონიოს მრევლზე, მღვდლის ოჯახი უნდა იქნეს მიზიდველი თავისი უბრალო, მაგრამ წმიდა მორთულობით.

შეუცვლელი წესი, კანონიერება და სისწორე ყოველ დღიურ მოქმედების დროს აღამაღლებს მღვდლის ზედგავლენას, რადგან ასეთი მისი მოქმედება ცხადად მოწმობს მას, რასაც ეკკლესიის კათედრიდან უქადაგებს იგი მრევლს. უპირველეს მღვდელი არ უნდა ჩავარდეს ვალებში. იმას შეუძლია ვალები არ აიღოს, თუ თავისუფალ დროს მოახმარს რაიმე პატიოსან და სასარგებლო საქმეს, რომელიც მისცემს მას ნივთიერ შემწეობას. როდესაც ვინმე ვარდება დიდ ვალებში, ეს უბრალოდ ხარჯავს თავისუფლებას და დამოუკიდებლობას. მაშინ მას აღარ შეუძლია აღარც თავისი მსჯელობის და სურვილის

გაბედულად გამოთქმა და არც თავისი სიტყვისა მებრ მოქცევა, იმიტომ რომ ის დამოკიდებულია მეორე კაცზე და არას დროს არ შეუძლია თავი გაინთავისუფლოს ამ დამოკიდებულობისაგან.

მღვდლის გულ-მოდგინებას და სისწორეს საეკლესიო საქმეებში, დიდი ზედგავლენა აქვს სამწყსოზე, განსაკუთრებით მრეწავ და ვაქარ ხალხზე, რომელიც პატივისცემით ეკიდება იმ კაცს, რომელიც სისწორით ასრულებს თავის საქმეს და მუდამ მოქმედებს. ასეთ თვისებათ ესენი უფრო ადვილად იგებენ და აფასებენ. მღვდელი უნდა მოერიდოს ყოველივე შეცდომას საეკლესიო მეურნეობის საქმეში. მუყიათობით და სინამდვილით ღვთის მსახურების აღსრულებას, გარდა ამისა თუ მღვდელი ბეჯითად იცავს ეკკლესიის ინტერესს და სარგებლობას, სადაც ჯერ არის, განსაკუთრებით როცა ფულის აღება ან გადახდევინებაზეა საქმე, ყოველივე ამას დიდი ზედგავლენა აქვს სამრევლოზე, ვინაიდან ყოველივე ამავებისაგან ცხადათ ჩანს მაღალი ხასიათი და ზნეობრივი მხარე, რომელიც საუკეთესოდ ამტკიცებს და ნერგავს მორწმუნეთა გონებაში სწავლას ზნეობაზე, პატიოსნებაზე და სიმართლეზე. თუ მღვდელი ცდება ამავების შესახებ, მაშინ ხალხი ადვილად იფიქრებს, რომ ღვდელს შეუძლია ასეთივე შეცდომა ჩაიდინოს უფრო დიდ საგნების შესახებაცო. ჩვენ ვუჩვენეთ ეს თვისებანი, რომელნიც ითხოვებიან მღვდლისაგან, როგორც კაცის თვისებათა გამომატველნი; თუ მღვდელი თავის შინაურ ცხოვრებაში და კერძო საქმეებში სინამდვილით და სისწორით ასრულებს საქმეს, ეკკლესიურ საქმეებშიც, ისეთი იქნება იგი.

ჩვენ მიერ განხილულ კითხვაში-რა დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს მღვდელს თავის სამწყსოსთან, არის ერთი განსაკუთრებითი საყურადღებო საგანი, ეს საგანი არის მღვდლის პასუხის გება მისი ოჯახის სულიერი მდგომარეობისათვის. საკვირველია, რომ ჩვენ უფრო წარმატებით ვავრცელებთ ქრისტიანობრივ ცხოვრების სწავლას საზოგადოებაში და გარეშე პირთა წინაშე, ვინც ჩვენ საკუთარს სახლში და იმათში, რომელნიც ჩვენ ყველაზე მომეტებულად გვიყვარს. რატომ არის ეს? მღვდელმა, რასაკვირველია, არ უნდა შეინახოს თავისი სარწმუნოებრივი სიკეთე მარტო საზოგადოებისათვის და მოაკლოს იგი თავის საკუთარ სახლობას. არავის არ შეუძლია

ს ა ტ ს კ ვ ა

გ ა რ ო ნ ე ნ ო ლ ი

ზ ი ბ ლ ი ი ო ტ ე ჯ ა

კათედრაზე წმიდა იყოს, ხოლო თავმოყვარე, ფიცხელი და ზანტი კერძო ცხოვრებაში. ყოველ შემთხვევაში უნდა ვეცადოთ, რომ მოვსპოთ ჩვენში ლტოლვილები, ვეჩვენოთ კეთილი და წმიდა მხოლოდ საზოგადოებას, და არა სახლში და ისიც მუდამ. მღვდელი ხშირად დარწმუნებულია (განსაკუთრებით თავის სამრევლოს გარეშე წარმოთქმულ ქადაგებაზე), რომ მან გამონახა ყოველივე საშუალება, რომელნიც კი მის ხელთ იყვნენ, ყოველივე ღონე, რომ ხალხი მიიყვანოს ზეციური სასუფეველისადმი, ხალხი, რომელსაც, შეიძლება, შემდეგ ვერას დროს ვერ შეხვდეს ამ ქვეყანაზე; რაც მოიქმედა მან სხვებისათვის, ერთი ათად მეტი უნდა მოიქმედოს, რომ აცხოვნოს სული თავისი ოჯახის თითოეული წევრისა.

მღვდლის ოჯახზე განსაკუთრებული ყურადღება მიქცეულია საზოგადოების მიერ, და როცა მღვდელს რაიმე ცუდი ხმები ესმის მის ოჯახზე, ყოველივე ეს მან უნდა აიტანოს მოთმინებით და არას დროს გული არ უნდა მოუვიდეს.

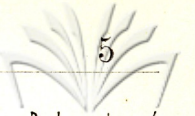
როცა მღვდელი დამოუკიდებელია თავის შინაურ საქმეებში, მან სრულებითაც არ უნდა დაივიწყოს, რომ მის ოჯახს ისე უყურებენ, როგორც სამაგალითოს. ამის გამო მღვდელი უნდა იყოს თავის ოჯახში უბრალო და კეთილ გონიერი, უნდა ერიდოს საზომის გარდასვლას, მოერიდოს სიფიცხეს, ჯავრს და სხვა ამაების მსგავსთ და მასთან იხელმძღვანელოს ნაჩვენები ფაქტით, რომ ამით კეთილი ზედგავლენა იქონიოს საზოგადოებაზე და თავის სამრევლოში წინ წასწიოს განათლება, გაავრცელოს კეთილი ჩვეულებანი, მიდრეკილებანი და გრძობანი განსაკუთრებით მოყვასთადმი სიყვარული. მღვდლის ოჯახში უნდა იყოს ნამდვილი სარწმუნოება და არა მარტო გარეგან შესახედავად. ოჯახის ყველა წევრთა უმთავრეს საგანს უნდა შეადგენდეს სარწმუნოება სარწმუნოებამ უნდა მოალობოს და გააკეთილშობილოს გრძობანი, აღამაღლოს ოჯახი ზნეობითად მის წევრებში აღზარდოს თავისუფლობა და აღავსოს მღვდლის სახლი წმიდა ჰაერით და უანგარო სიყვარულით.

თქმული უწ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგის უ. გ. კ. საბლერის მიერ ორ-კლასიანი სამრევლო სკოლების მასწავლებელ ქალთა და კაცთა საზაფხულო პედაგოგიური კურსების დახურვის დროს პეტერბურგის სასულიერო აკადემიაში.

პატივცემულნი მსმენელნი! ამ ექვსი კვირის წინათ, ვიდრემდის თქვენ მეცადინობას დაიწყებდით, ჩვენ თქვენთან ერთად შევიკრიბენით პეტერბურგის სასულიერო აკადემიის ამ დარბაზში, დღესაც აქვე მოვიყარეთ თავი, რომ გამოთხოვების დროსაც გესაუბროთ. ექვსი კვირის განმავლობაში, თითქმის, ყოველ დღე შრომობდით. ყველანი, რომელთაც რაიმე დამოკიდებულება კი აქვსთ პედაგოგიურ კურსებთან, ერთ ხმად მოწმობენ, რომ თქვენ დიდის სიყვარულობით მუშაობდით, დაღალულობა გავიწყდებოდათ და ყოველი შემთხვევით სარგებლობდით, რომ შეგეძინათ სასარგებლო ცოდნა. თქვენ უკვე დაგავიწყდათ ის მწუხარება, რომელიც გამოსცადეთ ზამთრის თვეებში და ის შეწუხება, რომელიც თქვენ გამოცადეთ შორეულ გზებზე მოგზაურობის დროს, თქვენ გამხნევებდათ მხოლოდ ერთად ერთი სურვილი — რაც შეიძლება მომეტებულად ბევრი სასარგებლო ცოდნა შეგეძინათ ყველა იმ საგნების შესახებ, რომელთა თქვენ ასწავლით სკოლაში. ასეთივე მუყათობა გამოიჩინეს მასწავლებელ ქალთა და კაცთა მოსკოვში, ყაზანში, პერმში, კურსკში, ხარკოვში, კიევში და ოდესაში. ყველა ამ ქალაქებიდამ მოდიოდა სასიამოვნო ამბები კურსებსზე შეკრებილ პირთა ერთგულ და მუყათ მუშაობის შესახებ. ზაფხულის ცხელ დღეში მასწავლებელნი ისმენდნენ ხუთ და ხან ექვს ლექციას, ნასადილებს გალობდნენ და საღამოობით მეცადინობდნენ. აი ასე ატარებდნენ იმ დროს, რომელიც საზოგადოდ დანიშნულია მოსასვენებლად, ორ-კლასიანი სამრევლო სკოლების მასწავლებელნი კაცნი და ქალნი, რომელნიც მთელი რუსეთის სხვადასხვა კუთხეებიდან არიან მოსულნი. ჩვენ ყველასათვის, რომელნიც სიყვარულობით თვალს ვადევნებთ ამ საზაფხულო კურსებს, განსაკუთრებით ისაა სასიამოვნო, რომ ამ კურსების დროს ყველგან საქმე წარმოებდა მშვიდობიანად. პირნი, რომელნიც განაგებდნენ კურსების საქმეს, მაღლობას სწირვენ მასწავ-

ლებელ კაცთა და ქალთა, რომელნიც ძლიერ წესიერად იქცეოდნენ საერთო მეცადინეობის დროს კურსებზე. ყველა მასწავლებლების ასე ერთსულოვან და ერთგულებით საქმის მოპყრობა ამტკიცებს, რომ მათ რიგიანად შეგნებული აქვსთ მასწავლებლობის მაღალი მნიშვნელობა.

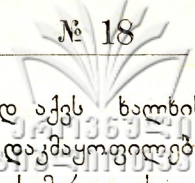
გამოთხოვების დროსაც მინდა გესაუბროთ მასზე, რაც ჩვენთვის განსაკუთრებით ძვირფასია-საეკლესიო სამრევლო სკოლაზე. ეს სკოლა, აძლევს მოწაფეთ დასაწყის სწავლას, და ამავე დროს ზრდის მათ თანახმად მართლ-მადიდებელი ეკლესიის სწავლისა. ეს სკოლა არ კმარობს, რომ მარტო წერაკითხვა შეასწავლოს მოწაფეს, იგი ამავე დროს ცდილობს აღზარდოს მოსწავლე სულიერად, რომ იგი იქნეს კეთილი ქრისტიანი. საეკლესიო სკოლა, დროისა და ადგილის მიხედვით, აძლევს მოსწავლეს ბევრ სხვა-და-სხვა ცოდნას, მაგრამ იმ პირობით, რომ ამ სხვა-და-სხვა საგნების მეცადინეობამ არ შეაფერხოს ნამდვილი დანიშნულება საეკლესიო სკოლისა. ამ სახელმძღვანელო იდეების უცვალებლობას განსაკუთრებით მნიშვნელობა აქვს დასაწყისი სკოლისათვის. შეურყეველია ჭეშმარიტებანი ქრისტიანობრივი ზნეობისა, და სამრევლო სკოლა როგორც ეხლა ისე შემდეგში მუდამ იხელმძღვანელებს სახარების სწავლით, რომელიც არის ერთად-ერთი წყარო ჭეშმარიტებისა და ყოველივე სიმართლისა. საეკლესიო სკოლამ უნდა მოჰქინოს ხალხში განათლება. ამ სკოლამ ყოველი მოსწავლის გულსა და გონებაში უნდა დანერგოს ქრისტიანული სწავლამოდღვრება. ასეთმა სკოლამ არ შეიძლება, რომ ხალხში არ აღამაღლოს და განამტკიცოს დაცემული ზნეობა. თუ კი ჯეროვანად შევიგნებთ ჩვენი საეკლესიო-სამრევლო სკოლის მნიშვნელობას, ჩვენ ბედნიერნი ვიქნებით მით, რომ შეძლება გვექნება ვიზრუნოთ ამ სკოლისათვის და შევიყვაროთ იგი. და ან როგორ არ უნდა შევიყვაროთ ისეთი სკოლა, რომელმაც უნდა მოჰქინოს ნათელი კაცობრიობას? თუ ამ სკოლას შევიყვარებთ, მაშინ იმედი უნდა ვიქონიოთ მისი წარმატებისა. ამ რწმენამ უნდა გაგაზნოს თქვენ იმ დროს, როცა მძიმე შრომისაგან დაიღლებით და ან რაიმე შეწუხება შეგემთხვევათ. იმედი იქონიეთ, რომ საეკლესიო სკოლის ყველა იდეები განხორციელდებიან. ეს ცამეტი წელიწადია, რაც საეკლესიო სკოლა, რომელიც არსებობს რუსეთში

სეთში დღიდგან ქრისტიანობის შემოღებისა, ხეივანად მოეწყო. უწმიდეს სინოდს პირველად ყველა საეკლესიო სკოლების საქიროების დასაკმაყოფილებლად ჰქონდა მხოლოდ 55,000 მანეთი. დღეს კი, როცა ამ ცამეტმა წელიწადმა განვლო, სახელმწიფო ხაზინიდან იხარჯება საეკლესიო სკოლებზე 4,954,841 მ, და საერობო ფულებიდან გუბერნიებში, სადაც შემოღებული არ არის ერობა, 602,175 მანეთი. სულ 5,556,016 მანეთი. ყველა სკოლების რიცხვი ავიდა 34,000, რომლებშიც სწავლობს 1,092,000 მოსწავლე. 1885 წ. პირველ აგვისტომდე 1897 წ. სამოსწავლო რჩევას დაურჩევია სკოლებში 8,370,290 წიგნი 1,386,137 მანეთის საღირაალი.

ყველა ესეები ცხადათ მოწმობენ, რომ საეკლესიო სკოლების რიცხვი ძლიერ მალე მატულობს და ამის გამო ჩვენ ყველანი დიდი მადლობელი უნდა ვიყვნეთ დაუვიწყარი ღვთის-მიერ განსვენებული ხელმწიფე იმპერატორის ალექსანდრე მესამისა, და მისი გვირგვინოსანი შვილის ჩვენი საყვარელი ხელმწიფისა, რომელიც მამობრიულად ზრუნავს ხალხის განათლებისათვის, რომელიც წინდია რუსეთის დიდებისა და წარმატებისა.

ბევრი ვაკეთდა ჩვენი საეკლესიო სკოლებისათვის, მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. ჩვენ ვიცით ჩვენი სისუსტე, ვუწყით ჩვენი სიღარიბე, მაგრამ მაინც იმედი გვაქვს ამ კეთილი საქმის წარმატებისა. სინამდვილე ასულდგმულებს ამ იმედს. მახლობელ და შორეულ სოფლებში ყველგან იხსნება ახალი სკოლები, საითკენაც დიდის ხალისით გარბიან ბავშვები. მრავალი ასი კაცი უნაგაროდ თავს სწირვენ მასწავლებლობას. უხვ შეწირულებას იძლევიან კეთილი კაცები საეკლესიო სკოლების ასაშენებლად და შესანახავად. როგორც მზის შუქი, რომელიც გზავნის რა ქვეყანაზე თავის მაცხოვრებელ სხივებს, მოსავს ქვეყანას შვენიერი ყვავილებით, ისე სკოლის სწავლის ნათელი იზიდავს თავისადმი ახალ გაზდა ძალათა და ნიჭთა. ჩვენ ვიცით სმოლენსკის გუბერნიისაში ერთ მიყრუებულ ალაგას ერთი სკოლა, რომლის კეთილმა მასწავლებელმა, რომელიც აღევნებდა თვალს თავისი მოწაფეების ნიჭს, მრავალი ამოარჩია მათში სხვაზედ მომეტებულად ნიჭიერი. ამ სკოლიდან გამოვიდნენ ტრაპეზის ერთგულნი მოსამსახურენი, ნიჭიერი მხატვარი, და ბევრი კარგი მასწავლებელი. რომ ეს სკოლა არ ყოფილი-

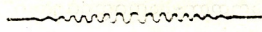
ყო, ყველა ეს ძალები შეუნიშნავად დარჩებოდნენ. რაც უფრო იმატებს სკოლების რიცხვი რუსეთში, მით უმეტეს იმატებს რიცხვი ნიჟიერი კაცებისა, რომელნიც თვისი შრომით და მეცადინეობით ხელს მოუწყობენ სამშობლოს აღორძინების საქმეს. ჩვენს დროს ყოველი ხალხი ძლიერია თავისი შემძლე შრომით, შკოლა, რომელიც აძლიერებს ამ ძალას, დღეს უმეტესად მოწოდებულია, რომ გარდამწყვეტი მნიშვნელობა აქენდეს ხალხთა და სახელმწიფოთა ბედობლის საქმეში.

სახელმწიფოს ერთ უპირველეს ზრუნვას უნდა შეადგენდეს წესიერად მოწყობა სკოლისა, რომელმაც რიგინად უნდა მოამზადოს მომავალი მოქალაქენი, რომ ამით გაძლიერდეს ეროვნული ძალა თითოეული ქვეყნისა. ყველა დასაწყისი სკოლები სარგებლობას მიუტანენ, ვიდრემდის კი მტკიცედ აღასრულებენ თავის დანიშნულებას. რაც შეეხება საეკლესიო სკოლას, ვიდრემდის კი იგი არსებობს, არ შეუძლია თავის მიზანს უღალატოს. იმ ბავშვების სულსა და გულში, რომელთაც ის ზრდის, ნერგავს ქრისტეს მცნებათა, ამზადებს მათ ზეციური ნეტარებისათვის, აჩვენებს მათ მოყვასთა შემწეობას და ქრისტეს გულისათვის მოწყალების გაცემას; ასე კარგი სკოლა ერთის მხრით ჩანერგავს თავის მოსწავლეთა გულში წმიდა სარწმუნოების ჭეშმარიტებათ და მეორეს მხრით დაიფარავს ხალხს მწვალებლობისაგან. კარგი სკოლას შეუძლია დაიფაროს ხალხი სოციალიზმისაგან, რომელიც აღვიძებს ხალხის გულში სურვილს, რომ ძალ-მომრეობითი საშუალებით განაწილდეს ყოველ კაცთა შორის ქონებრივი შეძლება. საეკლესიო სკოლა ეხმარება წმიდა ეკლესიას სარწმუნოების გავრცელების საქმეში და მასთან ასწავლის ხალხს, რომ მან უმეტესად იზრუნოს სულისათვის, რომ ამით მოიპოვონ ნეტარება ცათა შინა; ამისათვის გვასწავლის მიუტევოთ მტერთა და კმაყოფილი ვიქნეთ იმით, რაც გავგაჩნია, ძლიერ მცირეც რომ იყვეს იგი. კარგმა სკოლამ, რომელიც მტკიცედ აღვია მაცხოვრის მცნებას, ხალხში უნდა შეიტანოს მშვიდობა და კაცთა-შორის სათნოება, უნდა დააცხროს მტრობა და შური, რომელიც აშორებს ხალხს ერთი ერთმანეთისაგან.

ამ სიტყვებით ჩვენ ყველასათვის ძვირფასი საეკლესიო სკოლის შესახებ ვათავებ თქვენთან ჩემ საუბარს, და გულით ვისურვებ, რომ თქვენ თქვენს

დიდ სამსახურში, რომელსაც მიზნად აქვს ხალხის განათლება, მოგებობიოხთ სრული დაკმაყოფილება თქვენ სურვილთა, რათა ემსახუროთ სიძაროლეს და მოყვასთა სარგებლობას.

ღმერთმა ინებოს, რომ ორ-კლასიანი სკოლები, რომლებშიაც თქვენ ასწავლით, იქმნენ გამავრცელებელი კეთილ მასწავლებელ კაცთა და ქალთა, და დაავიროვნოს უფალმა თქვენი შრომა სასურველი წარმატებით“.

მოწოდება

იმეჩეთის ეპისკოპოსის გაბრიელისა, მიწერილი სამწყსოსადმი 1860 წელში. *)

ძდაბალი გაბრიელ ეპისკოპოსი იმერეთისა, ჰატოსხანთა მღვდელთა იმერეთის სამწყსოისათა—საყვარელთა, ძმათა თანა მწირველთა ჩემთა, უფლისა მიერ გიხაროდენ.

ნებითა და წყალობითა ღვთისათა, ხოლო ბრძანებითა უმაღლესის მთავრობისათა ვიქმენ ადრჩეულ და გამოგზავნილ მღვდელ მთავრად სამწყსოისა იმერეთისასა.

ამისათვის ვაღიებულ მ ვრაცხ თავსა ჩემსა უწინარეს ყოვლისა მოვიქვე თქვენდამი, საყვარელნო ძმანო, თანა მწირველნო ჩემნო, და წინა დეგიგო რაოდენივე სიტუვა მოძღვრებისა და

*) განსვენებული იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელი 1860 წელში შესვლისათანავე იმერეთის ეპარქიაში მიიქცა თავის ახალი სამწყსოსადმი ამ მოწოდებით. ეს მოწოდება მაშინ ბევრს გადაეწერა და ქონდათ შენახული შინ საკითხავად. ერთი ამისთანა გადაწერილი ამ მოწოდებისა მოგვიტანა ჩვენ ბესარიონ ივანეს ძემ კეთილად დასაბეჭდათ. ვბეჭდავთ ამ მოწოდებას დიდის სიამოვნებით მით უმეტეს, რომ იგი არსად არ არის დაბეჭდილი. რომ ჩააკვირდები მკითხველი ამ მოწოდების შინაარსს და უკავასწენელი სამწყსოსთან გამოთხოვების წერილის სიტყვებს ღრმად დაგაფიქრებს და იტყვი: საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი დაუფიწყარო მუშაკო და მქადაგებელ ღვთის სიტყვისა!...

ნუგეშინის ცემისა. სურვილ ვარ ვინილო კაცად
 კაცადი თქვენი, ვითარცა მწუემსი სამწყსოისა და
 ვითარცა მამა შვალთა საყვარელთა, რათა პირის
 პირ სიტყვითა ცხოველითა ვაცნობო თითოეულ-
 სა გულის ზრახვანი ჩემნი, გარნა არა მცირე
 ქამი განვლის ვადრემდის ადვასრულებ წადილსა
 ამას ჩემსა; ხოლო აწ არ მოითმინა სულმა ჩემ-
 მა და მაიძულებს, რათა მოგწერო თქვენ მცირე
 ესე წერილი. გთხოვ გულ-მოდგინეთ და ყუ-
 რადდებით წაიკოხნოთ იგი და სცდილობდეთ
 აღსრულებად მისა.

უწინარეს და უმეტეს ყოველისა გლოცავ
 ძმანო, რათა ყოველთვის განსოვდეთ და არ
 დაივიწყოთ, ვითარმედ უდიდეს არს ყოველთა
 წოდებათა წოდება ჩვენი, უმჯობეს და უსაჭი-
 როეს ყოველთა მსახურებათა მსახურება ჩვენი
 და უწმიდეს ყოველთა საქმეთა საქმე ჩვენი, და
 თუ ეს ესრეთ არს ცხოვრებაცა და ყოფიქცევა
 ჩვენი უნდა იყოს უწმიდეს და უპატიოსნეს
 ცხოვრებასა ყოველთა ერის კაცთასა, ვითარცა
 რჩეულთა და წინამძღვართა ერისათანა-გვამს
 წინა უძღოლეთ მათ. სიტყვითა და საქმითაცა,
 და ადგემატებოდეთ მათ ზედა ყოველითა სათნო-
 ბითა. არიან მრავალნი თქვენ შორის, რომელ-
 ნიც ფიქრობენ, რომელ სრული მათი მსახურება
 მხოლოდ მას შინა მდგომარეობს, რათა სწირონ,
 ილოცონ და საიდუმლონი აღასრულონ ეკლეს-
 სიასა შინა, გარნა არა ჭემმარიტ-არს ჰაზრი
 ესე! ბოლო მსახურებისა ჩვენისა ეს არს, რათა
 ერთი დავაუენოთ კეთილსა კვაფსა ზედა; მსახუ-
 რება ჩვენი წინა პირველად მას მოითხოვს, რა-
 თა ყოველნი განვამტკიცოთ სჯულსა ზედა ქრის-
 ტესსა, რათა სარწმუნოება და კეთილი ყოფა-
 ქცევა, ორნი ესე, თვინიერ რომელთა ცხოვნება
 სულისა არა შესაძლო არს, იყოს შეურყეველად
 დამყარებულ გულთა შინა ქრისტიანისათა. ხოლო
 დვდელი, რომელსა ჰსურს კეთილად აღასრუ-
 ლოს ვალი თვისი და მარგებელ-ეყოს თვისსა
 სამწყსოსა, უმეტეს ყოველისა უნდა ცდილობდეს,
 რათა მიიღოს სიყვარული, სმენა და პატივი
 მრევლისა თვისისა, ვითარ აღასრულოს მდვდელ-
 მა საქმე თვისი, თუ მრევლისა არა აქვს სიყვა-
 რული და სმენა მისდამი! ვითარ განამტკიცოს
 და ასწავლოს მან მორწმუნეთა, თუ იგინი არ

უჯერებენ მას? ხოლო გსურსა ჰქონდეს მრევლ-
 სა მენსა სმენა და სიყვარული შენდამი. შეიყვარ-
 რე შენცა მრევლი შენი; ვინაიდგან სიყვარულსა
 განაჩენს და მოიზიდავს მხოლოდ სიყვარული,
 ხოლო სიყვარული შენი მაშინ გამოუჩნდება
 ყოველთა, ოდეს ნახვენ, რომ შენ ხარ მარადის
 მონაწილე ჭირთა და განსაცდელთა მათთა, ოდეს
 ყოველნი ცხადათ მ ხვდებიან, ვითარმედ შენ ხარ
 მ.მა და მეგობარი მათი, ნუ დაივიწყებთ საყვა-
 რელნო, ვითარმედ დიერთი გამოიკითხავს ხელ-
 თაგან დვდელისა თვითოეულსა მისდამი მინდო-
 ბილისა ქრისტიანისასა; ამისთვის ფრთხილ და
 მდვიდარე იყოს კაცად კაცადი თქვენი სამწყსოისა
 თვისისა, თვითოეულმა თქვენგანმა მტკიცედ იცო-
 დეს სულიერი მდგომარეობა კაცად კაცადისა
 თვისისა სამრევლოისასა, ესე იგი, რომელსა რა
 თვისება აქვს, ანუ რა ნაკლულებიანება და ცოდვა
 ჭირს, რათა საჭიროებისამებრ შეიძლოთ სწავ-
 ლა, მხილება, ანუ განმტკიცება და ნუგეშინის
 ცემა მათი- უძღურთა განამტკიცებდეთ, ბილწ-
 თა ამხილებდეთ, ჭირვეულთა ნუგეშინის-ცემდეთ
 და ესრეთ აღასრულებდეთ სჯულსა უფლისასა.
 ეკლესიისა თქვენს კაცად კაცადი იცავდეს სიწ-
 მიდით და სცდილობდეს და შეამკოს იგი. ერთა
 ნუ უტევებთ ურიგოთ და უკრძალველად იდგნენ
 ეკლესიასა შინა. ეცადეთ, ძმანო, რათა არცა
 ერთი ქრისტიანი დარჩებოდეს უზიარებელი და
 შეუნანებელი მთელს წელიწადს. ურთიერთობასა
 შორის ეცადეთ გქონდეთ სიყვარული და ერთ-
 გულება... რათა ერთიცა მიიღებდენ აღმუწებასა,
 მიმხედველნი თქვენის ურთიერთობრივისა სიყვა-
 რულისა.

საყვარელნო, ნურცა დამძიმდებიან გულნი
 თქვენნი მსოფლიოთა საქმეთა შინა, ზედ ად-
 გიათ და მარადის ასწავებდით ერთა თქვენთა და
 ჩემსა დაკლებულსა თქვენ ადავსებდით, რათა გქონ-
 დეთ გვირგვინი ცხოვრებისა, ამხილებდით და
 ასწავებდით ქამსა და უქამოსა, ნუ დააკლებთ
 კეთილთა სიტყვათა და მოძღვრებათა და უკეთუ
 ესრეთ ჰყოთ, ახარებდეთ სულსა ჩემსა და თქვენ-

ქართული
დემოკრატიული
პარტია

† ნეკროლოგი.

ქართლ-კახეთ-იმერეთის სინოდალნი კანტორის მდივანი ილია მოსეს ძე კიკნაველიძე.

სამს სექტემბერს სოფელს სვირში გარდაიცვალა ილია მოსეს ძე კიკნაველიძე. აგვისტოს თვეში განსვენებულმა მიიღო თავისუფლების ნებართვა 25 დღით. ჯერეთ თავის სახლში. ს. კიკნაველეთს ცხოვრება, ბოლოს სიმაფის ეწვია სოფელს კვალითში. აგვისტოს 30-ს ილია მოსეს ძე თავისი ცოლ-შვილით სადილათ ეწვია ბლალაჩინს დეკ. მიხეილ მჭედლიძეს. აქ სტუმრები დარჩენ ნაშუადღევს ოთხ საათამდე. სალამოს ცოლ-შვილი ურმით გააგზავნა ბაღათში, სადაც მიპატიებულნი იყო ქორწილში. ცოტა ხნის შემდეგ ცხენებით გაემგზავრენ ი. კიკნაველიძე, კ. გუნცაძე (სიმაფის ილიასი, მლ. ს. მჭედლიძე და საყვარელიძე. გზაში რევოლვერი გავარდნოდა განსვენებულს, ცხენი დამფთხარიყო და გაჭენებოდა. როცა აღვირი მოეწია, კიდევ გავარდნოდა რევოლველი და ცხენს ყურის ძირში მოხვედროდა ტყვია. ცხენი მაშინვე წაქცეულიყო და განსვენებულიც გადმოვგდო და თავით დაეცა ძირს. მისი მოგზაურები მოშორებით ყოფილიყვნენ: გაეჭენებიათ ცხენები, ცხენები წაქცეულს ცხენს დატაკებოდნენ და ყველანი წაქცეულიყო, ზედ მსხდომნიც გარდამოვარდნილიყვნენ. კიკნაველიძეს მაშინვე ცნობა დაკარგოდა. ავადმყოფი მოეყვანათ ისევე ბლალაჩინის მჭედლიძისას. მოიყვანეს ექიმები, მაგრამ მათ ვერაფერი საშუალებით ვერ მოიყვანეს ავადმყოფი გრძნობაში და ოთხი დღის შემდეგ იგი გადაიცვალა.

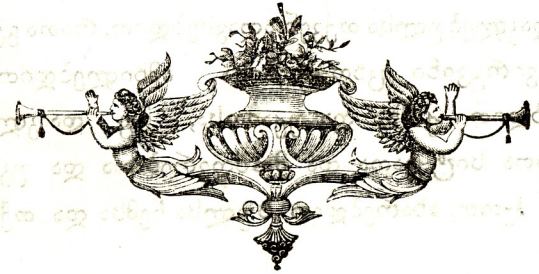
ს სექტემბერს განსვენებულის გვამი სვირიდან ყვირილის ეკლესიაში მოასვენეს. აქ განსვენებულისათვის წირვა შეასრულეს. მწირველი ბრძანდებოდა არხიმანდრიტი ლეონიდი ადგილობითი ეკლესიის კრებულთურთ. წირვის შემდეგ მამა ლეონიძე მოკლევ და გრძნობიერი სიტყვა წარმოსთქვა განსვენებულის კუბოს წინაშე. პანაშვიდის გარდახდის შემდეგ მიცვალებული წაასვენეს ს. კიკნაველეთში. როგორც სვირიდან წამოსვენების დროს ისე ყვირილაში დიდ-ძალი ხალხი დაესწრო...

12 სექტემბერს იყო დასაფლავების დღე დანიშნული. ამ დღისათვის სოფ. კიკნაველეთს მიპატიებ-

საცა; თუმცა ხორცილთა შორს ვარ თქვენგან, გარნა სულითა მახლობელ.

ვიცი ძმანო, რომელ უმრავლესი რიცხვი თქვენ შორის დამძიმებულ-არს და ჭირვეულ სიღარიბითა, გარნა მსახურება ჩვენი არა არს ძებნა მსოფლიოთა ნივთთა და კმაყოფილებათა, ისმინეთ საღმრთო წერილისაგან: «ეძიებდით სასუფეველსა დვთისასა და ესე ყოველი შეგეძინათ თქვენ» უტყუელ არს სიტყვა იგი: ვითარცა დვთისა მოუვარეთა ყოველი განემარჯვების «და თქვენცა, უკეთუ იქმნებით დვთისა მოუვარენი. მოიხსენეთ გვაღაად რაისა ჰსწერს მოციქული პავლე: „შენ უკეთუ ჭირი მოითმინე ვითარცა კეთილმან მხედარმან ქრისტესამან“. მხედარნი ვართ, ძმანო, ქრისტესნი და მარადის გვაქვდეს თვალთა წინაშე მხედართ-მთავარი იგი, რომელი არა თავსა თვისსა კმა ეყო, არამედ ჭირი მოითმინა, ჩვენ ყოველთათვის. მეტყვით ვითარმედ ცოლნი და შვილნი გვისხენ და არა ძაღვკვძს და არცა გვცაღიან კეთილისა საქმედ, ურგებ არს სიტყვა ესე: პირველად შეავედრნით იგინი მოწყალებსა მამასა, და ნუ განუტყვებთ სასოებასა დვთისადმი, რომელნი ფრინველთა ზეცისათა არა დაივიწყებს, არამედ ზრდის მათ,

სხვებრ, ძმანო, თუმცა მას მიერ და ვიცი თქვენ შორის მრავალი უწესოება, გარნა არა მსურს, რომელ პირველი ჩემი სიტყვა თქვენდა მომართ იყოს უვედრება და სამდურავი, ამისათვის გთხოვთ ამიერიდან ყოველნი კეთილსა ზედა სდგეთ, და რაც რამ არის თქვენ შორის ურიგო მოსპოთ, რათა არა ჭირი და განსაცდელი ვნახო თქვენგან, არამედ ნუგეშინის ცემა და სიხარული, მაღლი უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი იუავნ თქვენ ზედა. ამინ.—

ბული იყო ყოველად სამღვდელთა ალავერდის ეპისკოპოსი ბესარიონი. აქაც დიდ ძალი ხალხი შეიკრიბა განსვენებულის პატივსაცემლად. 13 სექ. ყოველად სამღვდელთა ბესარიონმა წირა და განსვენებული დაკრძალეს.

განსვენებულს თბილ. სას. სემინარიაში ჰქონდა სწავლა დამთავრებული. კურსის დამთავრების შემდეგ განსვენებული გალობის მასწავლებლად დაინიშნა ქუთ. სას. სასწავლებელში. ამ თანადებობაზე მსახურებდა 4 წელიწადი. შემდეგ დაიწყო სამსახური სინ. კანტორაში (იყო სტოლის უფროსად). ბოლოს 1892 წ. დაინიშნა მდივნად. ერთგული სამსახურისათვის დაჯილდოებული იყო სტანისლავას მეორე ხარისხის და ანნას მეორე ხარისხის ორდენებით. განსვენებული მეტათ პატივის მცემელი იყო თავისი ნათესავებისა და ნაცნობების. განსვენებული შობილამ 50 წლისა იქნებოდა, მაგრამ იგი როგორც კაი ტან-მრთელი კაცი ჯერ კიდევ დიდხანს იცოცხლებდა, ვინაიდან მეტად ჯან მრთელი აგებულუბის იყო. დარჩა ცოლი და ორი ქალიშვილი.

† ნეკროლოგი.

თავადი ალექსანდრე გიგოს ძე წულუკიძე.

14 სექტემბერს დაბა საჩხერეში გულის დამბლით უეცრათ გარდაიცვალა თ. ალექსანდრე გიგოს ძე წულუკიძე. განსვენებული ერთ დროს ქუთაისის თავად-აზნაურთა საკრებულოში მსახურებდა მდივნად, მაგრამ მან თავი დაანება ამ სამსახურს და ვეჟილად დაუდგა მეორე გილდის ვაჟარს გედევან ზ. ჩუბინიძეს, რომლისაგან მეტ ჯამაგირს იღებდა, ვინემ მდივ-

ნობის დროს. განსვენებული მომეტებულად საყვარელი კაცი იყო ყველასათვის. იგი მზად იყო ყოველი კაცისათვის დახმარება აღმოეჩინა. განსაკუთრებით ფრიად შემბრალე და დამხმარე იყო გლეხ-კაცისათვის. მისმა გარდაცვალებამ თავზარი დასცა არა მარტო მის მონათესავეთ, არამედ მთელ გლეხობას, რომელსაც ოდესმე განსვენებულთან რაიმე საქმე ჰქონებოდა. საჩხერის საზოგადოებამ დიდი პატივი სცა განსვენებულის გვამს გამოსვენების დროს. საჩხერიდან განსვენებული მოასვენეს სამტრედიაში და იქიდან გაასვენეს სოფ. საწულიკიძეში. გზებში ყველგან დიდი ხალხი ეგებებოდა განსვენებულს და გულით გლოვდა მის ასე უდროვოდ გარდაცვალებას. განსვენებულს დარჩა ცოლი და ექვსი შვილი, რომელთა შორის უფროსი ვაჟი 11 წლისაა. განსვენებულმა ამ უფროსი ვაჟის მოსამზადებლად 1200 მ. დახარჯა, მაგრამ ყმაწვილმა წელს ეგზამენი ვერ დაიჭირა და სასწავლებლის გარეშე დარჩა. ასე უბრალოდ ჩველილმა ხარჯმა და ბავშვის სასწავლებლის გარეშე დარჩენამ ფრიად შეაწუხა განსვენებული და ამ ჯავრმა კიდევ გადიტანა თან. განსვენებულმა მითხრა ამას წინეთ: „ათას ორასი მანეთი ტყუილ უბრალოთ დავღუპე, არ მიჯობდა, რომ ამ ფულით შვილისათვის მეყიდა ადგილი და საზრდო გამეჩინა? როცა ამ სიტყვებს ამბობდა, განსვენებულს ცრემლები მოდიოდა თვალებში. ამ შემთხვევისა გამო განსვენებული გრძნობდა მეტის-მეტ გულის წუხილს, რომელმაც კიდევ გადიტანა თან. საუკუნოდ იყოს ხსენება შენი, პატიოსანო, მშვიდო და უამპარტავენო კაცო!

„მწყმისი“-ს კორპორაციონალიზაცია

შორაპნის მაზრიდან.

ივერიის ერთ ნომერში, ახალ ამბებში, ვილაც მოამბე სწერს: «ვერტყვილის მღვდელს მელ—ეკ აბ—ძეს ყაჩაღები მიუხდნენ, დიდ-ძალი ფული წაართვეს და სასიკვდილოთ დაჭრილი მღვდელი ცოცხალ-მკვდარი დატოვეს. ქურდი ერთი დაპატიმრეს და სხვები კი სურამის მთებში იმაღვენ თავს».

სიცრუე ეხლანდელს დროში იშვიათი არ არის, მაგრამ არც ამისთანა ცხადი სიცრუე გაუგონია ჩემ ყურს. ბატონ მოამბეს ან არ სცოდნია და ან განგებ გაუზვიადებია ეს მართლა სასაცილო ყაჩაღობა და მით შეცდომაში ჩაუგდია რედაქცია. აი, ჩაქმე როგორ იყო: ორ სექტემბერს, სამშაბათს, შუალამისას, ს. ვერტყვილიდამ ერთი ალიაქოთი და ხმაურობა მოისმა: „არქა, გვიშველეთ, მღვდელი მოგვიკლეს, მღვდელიო“. ამ ხმაურობამ თითქმის ნახევარი ხუნევის საზოგადოება შეაჩოჩოლა და მოაგროვა ვერტყვილელების მღვდლის მ. აბ—ძის სახლში, სადაც მისი მეთაფიც არაფერი უნახავსთ, რაც ხმაურობა იყო. მღვდელი საზაფხულო საბანში გახვეული, თმა გაშლილი და წვერებ გაწეწილი, საზარლად ხვნეშოდა, ოხრავდა, ხელებს თავსა და პირზედ ირტყამდა და იძახოდა: „დედა, დედა, დედა! ეს მუხლი იმათ მომჭრეს (უჩვენებდა ოდნავ გაფხაჭულ მუხლზედ) და ხანჯალს კისერზედ მიიღერებდენ თავის მოსაჭრელათ; ეს მოვერცხლოული ჯოხი გატეხეს და მერე, როგორც ეს, ისე საათი და ჯვარიც, აი ასე დაწყვეს კამოდზედ წასაღებათ და წასვლაზედ დარჩათ. ყაჩაღები ორი იყო, ერთმა ხანჯალი დამაჭირა კისერზედ და ფული მთხოვა, მეორემ კი დაუყვირა: «რას შვები, ღორო, მღვდელი მართლა არ შემოგვაკვდესო». და მოუვიდათ ერთმანეთში ჩხუბი. ამ დროს მე კამოდს ვაღებდი ფულის ამოსაღებათ, მაგრამ იმათ თავი დავანებე და პირ-და-პირ ბალკონზედ გადმოვხტენი. ყაჩაღები ერთი პირ ახვეული იყო, მეორე პირ ახდილი. პირ ახვეული ვიცანი, მაგრამ ჯვარზედ დამაფიცა არ გამთქვაო და ვერ ვიტყვი“. ამ სიტყვებმა და იმ გარემოებამ, რომ ყაჩაღებისაგან გატეხილ ჯოხსა და ოდნავ გაფხაჭულ ბარძაყს გარდა, არა აკდა-რა, ყველა იქ მყოფი ძლიერ დააეჭვიანა. სოფლის მწერალმა, რომელიც იმ ღამეს იქვე

მახლობლათ სტუმრათ ყოფილიყო, მამასახლისის მოსვლამდის ფიცხელი ბრძანება გასცა: «პომოშნიკებზედ» გზების შესაკრავათ. ამ ყაჩაღობის დროს მღვდელი სახლში მარტო იყო, ცოლ-შვილი ს. მუხურაში ყავდა წაყვანილი სამი-ოთხი თვის წინეთ. მეორე დღეს მობრძანდა ადგილობრივი ბოქაული ბ. ლოლობერიძე. ბოქაულის მოსვლა მღვდელს არაფრათ ექაშნიკა და თავის მეგობარ მიხაკო მწერალს უთხრა: „რათ მიქენი, კაცო, ეს საქმე, ეხლა ამისათვის მთაფრობამ უნდა მათრიოს!“ ბოქაული რომ დააკვირდა საქმეს, მღვდელს ჰკითხა: «მამაო, ბალკონის კარები ჩაკეტილი გქონიათ, ქვევიდამ კაცი ამ სიმაღლეზედ თქვენ გაუგებლათ ვერ ამოვიდოდა, რადგან, როგორც ამბობთ, აქვე ღია კარებთან წოლილხართ და ეს ყაჩაღები საიდან შემოგეპარენ?“ რადგან ამაზე ჯეროვანი პასუხი ვერ მიიღო, ბოქაულმა თავის გაქნევით სთქვა: «თორმეტი წელიწადი პრისტავად ვარ და ასეთი ყაჩაღობა არ შემხედვრია, ეს ამბავი მოხერხებულს გავს»-ო. ბოქაულმა მაინც ყველა პოლიციური წესები შეასრულა. მღვდელმა დიდის ხვეწნის შემდეგ დაასახელა ის ყაჩაღი, რომელმაც დააფიცა არ გაეთქვა. ეს ყაჩაღი ისეთი კაცია, რომ არა თუ დღეს, მოხუცებაში (60 წლის იქნება), არც წინეთ, როცა დღევანდელზედ უფრო ღარიბი იყო, არაფერ ცუდ საქმეში არ შენიშნულა და მთელ საზოგადოებას ყოვლად პატიოსან და სანდო პირათ მიაჩნია. ის, თუმცა პოლიციას არ დაუტუსაღებია, მაინც გულ შეწუხებული და შერცხვენილი იდგა ხალხში, თავს მაღლა ვეღარ იღებდა და საბრალოთ ამბობდა: „კაცი დავბერდი და ავკაცობას სხვისას რომ გავიგონებდი, ის მაწუხებდა, დღეს თუ მე ყაჩაღობა ჩავიდინე, ღირსი ვიქნები და აქავე დამალრჩვეთო“. ხალხი დაიშალა, ყველანი წავიდწამოვიდნენ; მღვდელიც მეორე თუ მესამე დღეს ცოლ-შვილთან 50 ვერსის მანძილზედ ს. მუხურაში გაემგზავრა. ერთი კვირის შემდეგ გამოძიებელიც ოვიდა საჩხერედან. მღვდლის სახლი გაჩხრიკა, თუმცა მღვდელი შინ არ იყო, ვერავითარი ნიშანი ყაჩაღობისა ვერ ნახა, მღვდლისაგან დასახელებული ყაჩაღი თავისუფალი გახადა და დიდათ დაეჭვიანებული ამ მიხდომის სიმართლეში დაბრუნდა უკან.

ბესარიონ ციციშვილი.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

8 სექტემბერს გელათის მონასტერში, ტაძრის დღესასწაულობის დღეს, მწირველი ბრძანდებოდა მმართველი იმერეთის ეპარქიისა ყ-დ სამღვდლო ბესარიონი მოწამეთის მონასტრის წინამძღვრის ღ გელ. მონასტრის კრებულის თანამწირველობით. მლოცველებით ტაძარი შიგნით და გარეთ მთლად გატენილი იყო. ამ დღეს ხუთჯერ-ექვსჯერ მივიღ-მოვიდა რკინის გზის მატარებელი ქუთაისსა და გელათ შუა და თითო-კაცს თითო მანეთი მანც დაეხარჯებოდა, მაგრამ მონასტერს, ჩვენის აზრით, ორმოც მანეთ ზევით არ შეუვიდოდა. სასიამოვნო ის იყო მარტო, რომ აქ „არგნების“ და მუზიკის ჭაჭანება არ ყოფილა.

ნაწირვებს ყოვლად სამღვდლო, სამღვდლოება და ჩინებული საზოგადოება მიწვეულნი იყვნენ მონასტრის წინამძღვრის მიერ სადილათ. საღამოზე სტუმრები დიდათ ნასიამოვნები წაბრძანდნ ქუთაისში.

* *

ალავერდის ეპისკოპოსი, მმართველი იმერეთის ეპარქიისა ყოვლად სამღვდლო ბესარიონი, შორაპნის მაზრისკენ მიბრძანდება სარევიზიოთ ოქტომბრის პირველ რიცხვებში.

* *

ერთი ვაჭარი ურია დატვირთული ცხენით გამგზავრებული რაჭისკენ დაიკარგა. სამი კვირა არის რაც ეძებენ, მაგრამ ვერა გაიგეს რა.

* *

ისევ ძველებურად, ჩვენებურად დაიწყეს ქვაგუნდის ზიდვა ურმებით ყვირილაში და ბევრიც მოაქვს, ფუთი 13 კაპ. ჭიათურის რკინის გზა შესვენებულია! რკინის გზამ დიდი ზარალი მისცა მცხოვრებლებს ქვის საზიდავის ქირის წართმევით და უმეტესი კიდევ მით, რომ საზოგადოებისაგან გაყვანილი გზა გაუფუჭა და მაგიერი არ გაუკეთა...

* *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ სახალინში მყოფი ქართველებისათვის წიგნებს აგროვებს ივანე თ. არდიშვილი და ითხოვს, რომ თუ ვისმეს სურს წიგნის გაგზავნა, დაუჩქარონ მასთან გაგზავნას ყვირილაში. წიგნების გაგზავნას იგი თავის ხარჯით კისრულობს.

* *

საერო განათლების სამინისტრომ ბრძანება დაუგზავნა სამოსწავლო ოლქის მზრუნველებს, რომ გიმნაზიისა, პროგიმნაზიისა და რეალურ სასწავლებლებში ძველ ენებისა, გეოგრაფიისა, ისტორიისა, რუსულის ენისა და სიტყვიერების მასწავლებლებად მომეტებულ ნაწილად დანიშნულ იქმნენ პეტერბურგისა და ნეჟინსკის საისტორიო-საფილოლოგო ინსტიტუტებში სწავლა-დამთავრებულნი.

* *

მომავალ წლიდგან ზოგიერთ დაბალ სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლებთან დაარსებულ იქმნება კურსები ხელოსნობის შესასწავლად, რისთვისაც მიწად-მოქმედების სამინისტროს უთხოვნია 10,000 მ. კრედიტი.

* *

„ახალი მიმოხილვა“ იუწყება, რომ კახეთის რკინის გზის გაყვანის შესახებ გამოკვლევანი სოფ. ახმეტამდის მიუყვანიათო. ამ გამოკვლევით ლიანდაგი მოხვდება თელავის მაზრის ნახევარს და თიონეთის მაზრის რამდენსამე ნაწილს.

* *

2 სექტემბერს, მაღალ ყოვლად უსამღვდლოესი პალადი, მიტროპოლიტი პეტერბურგისა და ლაღოქსკისა, ცოტა ხნით წაბრძანდა ყირიმში.

დღის 11 საათზე, წირვის გათავების შემდეგ, წმ. სამების ლავრის საკრებულო ტაძარში ყოვლად სამღვდლო იოანნემ, ნავრის ეპისკოპოსმა ორი არქიმანდრიტის და ლავრის ბერ-მონაზონთა თანამწირველობით საგზაო პარაკლისი შეასრულა. წირვაზე და პარაკლისზე გალობდა მიტროპოლიტის მთელი გუნდი მგალობელთა. პარაკლისზე შეიკრიბნენ სასულიერო სასწავლებლების მეუფროსენი და მასწავლებელნი: აკადემიის პროფესორები, სასულიერო სემინარიის და ალექსანდრე ნეველის სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელნი. ამავე დროს საგზავო პარაკლისი შესრულებულ იქმნა ისაკიევის საკათედრო ტაძარში მღვდელ-მთავრის გლოვის ეპისკოპოსის ნაზარისაგან ტაძრის კრებულის და სატახტო ქალაქის სამღვდლოებითურთ.

ბევრი სხვა გარემე პირნიც დაესწრნ, რომელთაც სურდათ შევედრებოდნ უფალს მღვდელ-მთავრის მშვიდობით მგზავრობისათვის.

7 საათზე და 30 წამზე დანიშნული იყო მათი მეუფების წაბრძანება ნიკოლაევის რკინის გზით.

ამ დროისათვის ნიკოლაევის რკინის გზის სადგურის დარბაზში, შეიკრიბნენ სასულიერო და საერო უწყებათა წარმომადგენელი: მღვდელ მთავარი ანტონი, მთავარ-ეპისკოპოსი ფილიანდიისა და ვიბორგსკისა, და ქორ ეპისკოპოსნი პეტერბურგის ეპარქიისა — იოანე, ეპისკოპოსი ნაფრისა, და ნაზარი, ეპისკოპოსი გდოვსკისა; უწმ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგი ვ. კ. საბლერი, მმართველი სინოდის კანცელარიისა ს. ვ. კერსკი, წინამძღვარი ისაკიევის და ყაზანის საკრებულო ტაძრებისა, წვერნი სასულიერო კანსისტორიისა და სატახტო ქალაქის დეკანოზები, წარმომადგენელი სასულიერო აკადემიისა, სასულიერო სემინარიისა, ალექსანდრო ნეველის სასულიერო სასწავლებლისა, ბერ-მონაზონი ალექსანდრო ნეველის ლავრისა და მრავალი გარეშე პირნი.

მათმა მეუფებამ ლოცვა-კურთხევა გადასცა შეკრებილ საზოგადოებას. როცა მატარებელი დაიძრა, ხალხში გაისმა: «ღმერთმა მშვიდობის მგზავრობა მოგცეს».

საქიროა ჩაუფიქრდეთ ამ იგავის დედა აზრს და შევიტყოთ ჩვენშიაც ხომ ის არ ემართება დღეს სიტყვას, რომელიც გვესმის მუდამ დღიდგან ჩვენ დაბადებისა, რაც დაემართა თესლს, რომელიც დავარდა გზის მახლობლად კლდესა ზედა, ანუ ეკალთა შორის, მკის დრო შეუნიშნავად გვიახლოვდება, ესე იგი ჩვენ ყოველ დღე უახლოვდებით ჩვენი აღსასრულის დღეს; სახლის უფროსი მალე მოვა თავისი მინდვრის დასახედავად; ვაი მიწას უმადურს, რომელსაც არაფერი არ აღმოუმცენარებია!

როცა მიწის მუშა სთეს თავის მინდორზე, ზოგი თესლი ვარდება გზასა ზედა, ზოგი კლდესა ზედა ზოგი ეკალთა შორის, ზოგი კი ნოყიერს მიწაზე. რაც ვარდება გზასა ზედა, იმას გამველე-გამომველნი თელავენ ფეხით და ჰკენკავენ ფრინველნი; რაც ვარდება კლდესა ზედა, ის ხმება, რადგან სინოტიე არა ჰქონია; რომელიც ვარდება ეკალთა შორის, იმას ეკალი აზრდილებს და ახმოზს: მაგრამ ის თესლი კი, რომელიც დავარდა კაი მიწაზე, იღებს ფესვს, იზრდება და მოაქვს ნაყოფი. რომელთა აქვსთ ყურნი სმენად, დაე ისმინონ, თუ რას ნიშნავს ყოველივე ეს. ხოლო შენ. ტკბილო იოსეფ! მოგვივილინე შენი მადლი, რომ შევიგნოთ შენი სიტყვა, თორემ უამისოთ იგი ჩვენთვის უსარგებლო იქნება!

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ საწესქმუნოებასა და კეთილ-ზნეობაზე

სამ მოქალაქისა სამრუსოსადმი.

საუბარი მათმ.

ღვთის სიტყვაზე

თესლი იგი არს სიტყვა ღმრთისა (ლუკ. 8, 11).

იგავი, რომელიც თქვენ გესმათ დღეს, ძმანო საყვარელნო, განმარტებას არ საქიროებს, ვინაიდგან თვით სახიერმა მაცხოვარმა ჩვენმა განმარტა ამ იგავის მნიშვნელობა. როგორც თქვენთვის ისე ჩემთვის

I.

მთესველი, რომელიც გამოვიდა თესვად, არის ძე ღვთისა, რომელიც მოვიდა ქვეყნად, რათა თვითონ მან პირის პირ შეიმუშაოს ყანა და დასთესოს მასზე სიტყვა ჭეშმარიტებისა, რომელიც გამოეცხადა ყოველ კაცს განურჩევლად. როცა მიწის მუშა სთეს, ის ცდილობს თესლი მხოლოდ იქ გააგდოს, სადაც მიწა უკვე მომზადებულია; რომელი თესლიც უალაგო ალაგას დავარდება, ეს მოხდება მთესველის უნებურად. ასე არ იქცევა იესო ქრისტე, რომელმაც დასთესა ძვირფასი თესლი ღვთის სიტყვისა დიდ გზებზე, უდაბნოებში, და კლდეთა ზედა და ეკალთა შორის; ესე იგი ღვთის სიტყვა გაურჩევლად გამოეცხადათ მდიდართა და ღარიბთა, დიდებს და პატარათ, კეთილთა და ბოროტთ, ვინაიდგან ამ სიტყვას აქვს ძალა გაახმოს ეკალი, განაპოს კლდე, გაარბი-

ლოს ქვა, შესცვალოს მიწის ნიადაგი და უნაყოფო და საოკარი უდაბნო გარდაქმნას ნოყიერ მიწად, რომელიც აღმოამცენარებს ყოველივე კეთილს ნაყოფს.

ასეთ ზედმოქმედებას იქონიებს ღვთის სიტყვა თვითოეულ ჩვენზე, თუ ჩვენ მოვერიდებით ყოველ იმ დაბრკოლებათ, რომელიც უშლიან, რომ ღვთის სიტყვა მოხვდეს ჩვენს გულს და მუდამ იმას ვევედრებით ზეციურ მამას, რომ მისი შემწეობით ეს სიტყვა განვახორციელოთ. მაგრამ რომელი ჩვენგანი ცდილობს, რომ ეს დაბრკოლებანი მოსპოს? ვინ ცდილობს, რომ ღვთის სიტყვით ისარგებლოს? ქრისტიანეთა სამი მეოთხედიც არ ფიქრობს ამაზე; ღვთაებრივი თესლის სამი მეოთხედი უნაყოფოდ რჩება და იკარგება.

პირველად ღვთის სიტყვა დაკარგულია იმ კაცთათვის, რომელნიც მუდამ გაფანტულნი არიან და ხასიათ დაუჯდომელნი, მათი გული და გონება ემსგავსება დიდ შარას, რომელზედაც ყველანი დადიან, ყოველივე აზრისათვის მათი გული და გონება ხსნილია; ასეთმა კაცებმა არ უწყიან, თუ რა არის თავის გაფრთხილება, ისინი ისმენენ და უცქერენ ყოველივეს, რაც კი მათ შეხვდებათ, ისინი ამბობენ და მოქმედებენ ისე, როგორც დრო, ადგილი და გარემოება მოითხოვს. ერთ წამში რომ ასეთ კაცებს კეთილი აზრი აქვსთ, მეორე წამში მათში იბადება ცუდი სურვილი და ლტოლვილება. ამ წამში რომ იგინი ვედრებას აღავლენენ ტაძარში ღვთისადმი, იქიდან როგორც კი გამოვლენ, გაექანებიან სამიკიტნოებში და ან სხვა ადგილს და იქ მეტის-მეტე ღვინის სმისგან უშვერი და უმსგავსო სიტყვების მეტი არაფერი ისმის მათგან. დილით ისინი ისმენენ ქადაგებას და ამბობენ: ეს კაცი სწორეთ შვენიერ ქადაგებას ამბობს; საღამოთი იგინი მიდიან ტეატრებში ანუ ცირკებში და ამბობენ: „ამ მსახიობს ტოლი არა ჰყავს, იგი სასწაულებს შვება სწორეთ“. ამ საათში რომ ასეთი კაცები კარგ წიგნს კითხულობენ, მეორე საათში ხელში უჭირავთ ცუდი შინაარსის წიგნი. დღეს რომ სარწმუნოების სიტყვებით გებასებთან, ხვალ ხედავთ, რომ იგინი დაცინიან კეთილ მსახურთ. აგერ შეხედავთ მათ, რომ მოყვასისთვის თავს იდებენ, მეორე ადგილს კი დასცინიან მათ. ასეთი კაცები სწორეთ მსგავსნი არიან, დიდი გზებისა, რომლებზედაც ერთ გვარად დაიარებიან:

კაცები, ცხოველები, მტაცებელი, კეთილი კაცი; ერთი რომ მიდის, მეორენი მოდიან, ასეთ გზებზე თქვენ ხედავთ ყოველ გვარ საგანს და ყოველ გვარ ფერს. ასეთია გონება და გული უმეტესი ჩვენი მსმენელებისა! სწორეთ ასეთ მდგომარეობაში არიან ისინი, როცა ისმენენ ჩვენს სიტყვას. ზოგი იმიტომ გიგდებს ყურს, რომ შეგნიშნოს რამე ნაკლი, მეორე გაგაკიხოს. ხოლო ისეთი მსმენელი, რომელთაც სურდეთ ღვთის სიტყვის გაგონება და აღსრულება, ძლიერ იშვიათნი არიან. ხან იმასაც არ ფიქრობენ, რომ რაც იმათ ესმისთ, ის ღვთის სიტყვა იყოს: ისინი ისე ისმენენ ღვთის სიტყვას, როგორც სხვა რამე უბრალო ამბავს.

რა წარმოდგება აქედან? ცუდი გულის თქმანი და სურვილნი, რომელნიც დაუბრკოლებლად შედიან ცოდვილის გულში, ახმობენ კეთილს ნაყოფს, რომელიც კი მოხვდება ასეთ გულს. ამ კეთილ თესლს სპობენ ცოდვილი კაცის გულში თავმოყვარება, შურის ძიება, უსირცხობა, აქ იბადებიან ცუდი გულის თქმანი და სახეები, რომელნიც აგდებენ კაცს ცოდვის ჯურღმულში, ამის შემდეგ ბოროტი სული, რომელიც მეფობს ასეთ გულში, იტაცებს ყოველივეს, რაც კი რამ დარჩა ცოდვილს გულში კეთილი თესლისაგან, რომლის ძალა უწყის ბოროტმა სულმა და რომელთა ნაყოფს იგი ერიდება.

აი, ძმანო ჩემო საყვარელო, ნამდვილი აზრი დღეს წაკითხული სახარებისა; მე არ ვიცი, თქვენ გაიგეთ იგი თუ არა? მე რაც შემეხება, ყოველთვის შევიძრუწუნდები ხოლმე, როცა მოვიგონებ ნეტარი ავგუსტინის საუბრის ერთ ადგილს. „ვინც შეუფერებლად ისმენს ღვთის სიტყვას, ის არა ნაკლებ დამნაშავეა მასზე, რომელიც შეურაცყოფს იესო ქრისტეს სხეულს. რისი ღირსი იქნება ის, ვინც ღვთის სიტყვას თელავს ფეხით? იგი ისეთივე დამნაშავეა, როგორც ის, რომელიც იესო ქრისტეს სხეულს გაქელავს ფეხით, იმიტომ რომ სახარების სიტყვა არის ნამდვილი ნაყოფი ქრისტეს ძვირფასი სისხლისა. ვაი იმას, რომელიც ასეთ დამნაშაობას ჩაიდენს“.

II.

შვილო ჩემო საყვარელო, მე შენ გამართლებ: ეს შენ არ შეგეხება; მაგრამ აი რა შეგეხება შენ.

შენ მოისმინე ყურადღებით სიტყვა ღვთისა, სიხარულით მიიღე იგი, დაიმარხე შენს გულში, იმან გამოიღო ფესვი. ამის გამო შენში დაიბადა კეთილი აზრი, კეთილი სურვილი, კეთილი განზრახვანი; შენს სიტყვა-პასუხში და ყოფაქცევაში იხედება ღვთის შიში და კეთილ ცხოვრება, რომელიც წინათ არ ჩანდა; შენ ხშირად იწყე ტაძარში სიარული; და ბოლოს, შენ დაუახლოვდი ღვთის წმიდა ტრაპეზს, და მე იმედი მქონდა, რომ შენ ნამდვილი ქრიტიანე შეიქნებოდი. მაგრამ ნამდვილად ასე არ მოხდა: საუბედურათ შენი გული ემსგავსება მინდორს, რომელიც დაფარულია ზემოდან ცოტა მიწით, მაგრამ ქვემოთ კი კლდეა. და როგორც კი თოხს დაჰკვრენ, გამოჩნდება უბრალო და საკირე ქვა. ასეთ მიწაში თესლი ხარობს, ამოდის, გამოჩნდება სასიამოვნო მწვანე და კარგს იმედს იძლევა: მაგრამ მცენარე მალე ხმება, რადგან სინოტივე არა აქვს; როგორც კი სიცხე დადგება, იგი ხმება, რადგან მიწა ღრმა არ იყო და მცენარემ ფესვი ვერ გაიდგა კარგათ. ესევე შეემთხვა შენს გულს; გარეგანი ნიშნები შენი მოქცევისა და კეთილ ცხოვრებისა დროებითნი იყვნენ; პირველი განსაცდელის დროს იგინი განქრენ; ჩემი იმედი და სიხარული გაცრუვდა.

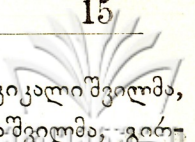
შენ გიხუმრეს, რომ მეტის-მეტე ღვთის მორწმუნე შეიქენი! ეს შენ გეწყინა, ვერ მოახერხე, რომ რიგიანად დაგეფარა თავი და უცებ გაგიცივდა გული სარწმუნოებაზე; მოხდა ისე, რომ უბრალოდ შელახეს შენი კეთილი სახელი, და შენ, ნაცლად იმისა, რომ მოთმენით აგეტანა ცილის წამება, მოჰყუვი გინებას. უმართლოთ გიჩილეს, ზარალი მისცეს შენს მამულს და შენ ამან გაგაბრაზა. ამ მანდილოსანმა, რომლის მეგობრობას და მფარველობას შენ დიდად აფასებ, შენგან მოითხოვა ისეთი რამეები, რომელნიც ეწინააღმდეგებიან წმინდა სინდისს. შენ გინდა პატივი სცე მას, რომ მის მფარველობას არ მოაკლდე და ამიტომ შენი რწმუნების წინააღმდეგ იქცევი. შენ შემთხვევით შეხვდი ერთ პირს, რომელთან ერთად ხშირად კარდებოდი ცოდვებში; როცა მოშორებული იყავი, იგი დავიწყებული გყავდა; შენ გეგონა, რომ შენი ვნება დაცხრა: მაგრამ არა; როცა კი შეხვდი იმ შენ ნაცნობ პირს, მაშინვე დაგავიწყდა შენი განზრახვა და აღთქმა. ერთი სიტყვით შენ გასურდა დაახლოვებოდი ღმერთს და

დადგომოდი ცხოვრების გზას: მაგრამ ეს შენი კეთილი სურვილი იყო მხოლოდ დროებითი; შენ-ყოველივე ეს მიატოვე, როგორც კი განსაცდელი შეგმთხვა; შენი სარწმუნოება, რომელიც ერთი შეხედვით იყო ცხოველი და კეთილ იმედებს იძლეოდა, ყოფილა მკვდარი ისე, როგორც წინეთ.

ძმანო ჩემნო, ყოველივე ის, რაც ზემოთ ვთქვით, შეიძლება ითქვას თითოეულ ჩვენგანზე. ზოგიერთებს, თითქო, არა აქვთ მიდრეკილება სიმდიდრისადმი, ვიდრემდის მათ სიმდიდრეს არაფერ ეხება: აბა ერთი ვინმე შეეხოს? აი მაშინ ცხადათ დაინახავთ, თუ როგორ გამოიღებენ თავს; ზოგი წყნარნი ჰგონიანთ, ვიდრემდის მათ აქებენ, და პირში აფერებენ, ვიდრემდის მათ პატიოსნებას არაფერ ეხება; აბა ერთი შენიშვნა მიეცით მათ რაიმე დამნაშაობისათვის? აბა ერთი შეურაცხება მიაყენეთ? ღმერთო ჩემო! როგორ ბრაზდებიან, რა თავმოყვარება და შურის ძიება იბადება მათში? ზოგნი უმანკონი ჰგონიანთ, ვიდრემდის რაიმე განსაცდელი არ შეემთხვევათ. აი შეემთხვათ განსაცდელი. რა სისუსტეს და წამხდრობას ვნიშნავთ იმ პირებში, რომელნიც ჩვენ უწინ უმანკონი გვეგონა! ზოგი გვეგონა თავმდაბალი და მომთმენი, სანამ რაიმე წინააღმდეგი არაფერი შეხვდებათ, ვიდრემდის ყოველივე მათ სურვილზე მიდის: აბა ერთი წინააღმდეგობა გაუწიეთ? აბა მათი სურვილისამებრ ნუ მოიქცევიან? მაშინ ნახავთ, თუ როგორ ბრაზდებიან და რა მოუთმენელობას იჩენენ! როცა იგინი რაიმე გაჭირვებასა ან უბედურებაში ჩავარდებიან, დიდ სულ-მოკლეობას იჩენენ და საჩივრებს მოჰყუვიბიან. ეს იცით თქვენ და ამიტომ საჭირო არაა ამაზე ლაპარაკი. ხშირად ჩვენ წინდაწინ მოვისაზრებთ რამეს, გვინდა, რომ ეს ჩვენი განზრახვა აღვასრულოთ, მაგრამ თუ რაიმე განსაცდელი შეგვემთხვა, მაშინვე მივატოვებთ ჩვენს განზრახვას.

მიწა, რომელსაც არა აქვს ჯეროვანი სიღრმე, ნიშნავს ჩვენს საწყალ გულს. ღვთის სიტყვას არ შეუძლია მასში ფესვი მოიკიდოს, ვინაიდან მასში არ არის სიღრმე თავმდაბლობისა. როცა ჩვენ არა გვაქვს სიწყნარე, მაშინ დაიმედებული ვართ ჩვენს საკუთარს ძალაზე და ჯეროვანად არ უყურებთ ჩვენს თავს. სულელურად წინ უხვდებით სხვა-და-სხვა შემთხვევათა, რომელნიც ჩვენ ცოდვებში გვაგდებენ. როცა არა გვაქვს სიწყნარე, გულიანად ვერ შევე-

ვედრებით უფალს, რათა მან მოგვივლინოს მადლი, რომელიც ენიჭება მშვიდთა და რომელიც მზგავსად მისა, როგორც ზეციური წყალი ჩადის მიწაში და რწყავს ქალებსა, ისე ღმრთის მადლი აღმოობიერებს ჩვენს გულს. და თუ ეს მადლი არ ეკარება ჩვენს გულს, ეს იმიტომ, რომ ჩვენ არა გვაქვს სიმშვიდე. ამიტომ არის, რომ, თუ ღვთის სიტყვის ძვირფას ნაყოფს ჩვენ ვიღებთ, მაგრამ მას არას დროს არ მოაქვს ჩვენთვის ჭეშმარიტი ნაყოფი. მაცხოვარო ჩემო მოწყალე! ჭეშმარიტნი არიან სიტყვანი შენნი! რამდენ სასწაულებს არ ვხედავთ მასში, როცა მათ ვიხილავთ და უკვირდებით.

შეწირულებანი.

ჩვენ მივიღეთ ჟურნალში დასაბეჭდათ შემდეგი წერილი ეკლესიის სასარგებლოდ შეწირულებათა გამოსაცხადებლად:

მათხოჯის დედათა სავანის ეკლესიის აღსაშენებლად შემოსწირეს მათხოჯისავე სოფლის მცხოვრებთა.

ბარბაღე ფირცხალავას ქალმა 10 მ., ელისაბედ დაჭვირის ქალმა 10 მ., ილარიონ ივანეს ძე კარსანიძემ შემოწირა სახარება, ღირებული 12 მ. ოდიკი, ღირებული 3 მ. 50 კ. ზარის ფასათ 1 მ. სულ ნივთებიანათ ღირებული 16 მ. 50 კ. სპირდონ მელაძემ ლახვარი, ღირებული 1 მ. და ზარის ფასათ 8 მ. მონაზონმა მელიკომ კარსანიძის ქალმა ნივთები, ღირებული 8 მ. 40 კ. ანტონ პეტრეს ძე ფიალიამ კედლის საათი, ღირებული 25 მ., დავით ჩიმაკაძემ 3 მ., მერაბ კარსანიძემ 3 მ.

თითო მანკით:

ირინე ფიოლიას ქალმა, ტარასი მელაძემ, როდა კარსანიძის ქალმა, ერისთო ფიოლიამ, დათიკო კარსანიძემ, ვლადიმერ კარსანიძემ, მიხეილ კარსანიძემ, ბესო კარსანიძემ, დავით ლოჭვირმან, ბესო ადამიამ, მელიტონ მელაძემ, ესტატე ჩიხლაძემ, გიორგი რუხაძემ, ნიკო წვერაევამ, მაკრინე ფაილოძის ქალმა, ნიკოლოზ ადამიამ, გიგო მე-

ლაძემ, ნესტორ მელაძემ, ილაკრი კიკალიშვილმა, ელუკი მელაძის ქალმა, ნიკო ტყემელაშვილმა, გიორგი ბარაბაძემ, ელისაბედ კარსანიძის ქალმა, ნინო კიკაბიძის ქალმა, ისააკ მელაძემ, ნიკო მილაძემ, დათა ადამიამ, პეტრე ადამიამ, ელიზბარ ჩიმაკაძემ. ბარნაბა ჩიმაკაძემ, მიხეილ გაპაკიძემ, როდა ყვინჩიას ქალმა, ნიკოლოზ ფიალიამ, ლუკა მელაძემ, ერმანე მელაძემ, ალექსანდრე მელაძემ, პეტრე მელაძემ, ნიკო მელაძემ, ანტონ ხურიძემ, ელენე ლაითაძის ქალმა. პელანგო ჭავჭავაძის ქალმა, მათა კუხალაშვილის ქალმა, ნესტორ ადამიამ და მიხეილ ძიძიგურმა, ბარბაღე ქელბაქიანის ქალმა, პეტრე ხუროძემ, ანდრია ძიძიგურმა, მიხეილ ლოჭვირმა, ტასია ბარაბაძის ქალმა. ბეჟან ბარაბაძემ, ანდრია გალდავამ, სტეფანე ბარაბაძემ, ბესო ბარაბაძემ, იოსებ ბარაბაძემ, ლუკა ბარაბაძემ, ექესი აბაზი უცნობმა, სტეფანე ფიალიამ, პასიკო ფშველიძის ქალმა, ელისაბედ მოგელაძის ქალმა, იოსებ ბარაბაძემ, მაკო გახოკიძის ქალმა, ლევან მელაძემ, ივლიანე კანჯარაძემ, ფირანა მელაძემ, იაკობ მელაძემ, გიორგი მელაძემ, ლევან მელაძემ, მიხაკო მელაძემ, პავლე და იასონ მელაძეებმა, ნიკო ადამიამ, სარდიონ მელაძემ, იაგორ ხნლაიამ.

გაბრიელ და სარდიონ ბარაბაძეებმა, 120 კ.

ათ-ათი შაურბი

კოსტა მელაძემ 60 კ. ანტონ ხურიძემ, სპირიდონ პირცხალავამ, გიორგი ფირცხალავამ, იაკობ ხუროძემ, გაბრიელ ლოჭვირმა, დათა ძიძიგურმა ფოტინა ძიძიგურისამ, როზგან კინწურაშვილის ქალმა, ფილიპე ძიძიგურმა.

ორ-ორი აბაზი

იონა ბარამაძემ, კოსტა ჩიმაკაძემ.

თითო აბაზი

ეკა ადამიას ქალმა, ტასია მაჭარაძის ქალმა, ბარბაღე დანგაძის ქალმა, ელისაბედ მელაძემ, ალათი ბარაბაძემ, ოქროპირ ადამიამ, კაცია მელაძემ, ბესო ადამიამ, კონსტანტინე ჩიხლაძემ, ნინო ძიძიგურის ქალმა 10 კ.

მათხოჯიდან შემოვიდა სულ ასი მანეთი.

რადიკალური პასუხი.

- დ. თ. თქვენი სტატია არ იბეჭდება.
- ზუკ. ძეგოხველს. იმისთანა წერილებს, რომელთა ავტორები თავის ვინაობას არ აცხადებენ, რედაქცია არ ბეჭდავს.
- გ. თ. რიგიანი ლექსების წერა ხუმრობა არ არის. არ იბეჭდება.
- ბ. ნ. თ - ას. ამ დროში ძნელი სანდო არიან ნისიათ ჟურნალზე ხელის მომწერნი. ისეთმა პირებმა მოგვატყუეს, რომელთაგან არ მოველოდით. რაც იყო, ისიც კმარა ჭკუის სასწავლებლად...
- მ. ჩდ - ელსა. თქვენი ქება-დიდება დასაჯერი არ არის. მოძღვარს რომ თავის სამწყსო ისე უყვარდეს, როგორც თქვენ იწერებით, ის არასოდეს არ მიატოვებს მას და სხვა სამწყსოში არ წავაგარდა ამისა საჩივრებიც კი ყოფილა თქვენ მიერ ნაქებ მწყემსზე ნამეტანი ფულის გარდახვევინებისა გამო და თქვენ კი იწერებით, რომ იგი იყო თავის სამწყსოს მრჩენელი და პატრონიო!..
- მდ. გ. აბ - მკ. თქვენი სტატია არ დაიბეჭდება.

განცხადება.

1881 წელს უმაღლესად დამტკიცებული

დაზღვევის საზოგადოება

„როსსია“

(რუსეთი)

ს. ზეტერბუჟაი. ბოლშაია მორსკაია. 37.

ძირისა და სათადარიგო თანხა 29,000,000 მ.

საზოგადოების მოქმედება:

დაზღვევა სისოხლისა

ე. ი. თანხისა და შემოსავლისა ოჯახის ანუ საკუთარის მოხუცებულობის, ქალის მზითვის, ვაჟთა სტიპენდიების და სხ. უზრუნველ-საყოფელათ, განსაკუთრებულ სახეირო პირობებითა და ისე, რომ დამზღვეველნიც მონაწილეობას იღებდნენ საზოგადოების მოგებაში.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ლამბაშიძე.

1897 წლის 1 იანვრისთვის «როსსიის» საზოგადოებაში დაზღვეულ იქნა 41,397 კაცი 102,694,700 მან.

დაზღვევა უბედურ შემთხვევათაგან როგორც კერძო კაცისა, ისე საერთოთ ქარხნებში მოსამსახურეთა და მომუშავეთა იმ პირობით, რომ დასაზღვევი შესატანი შემცირებულ იქნება დივიდენდის ჩარიცხვისა გამო.

დაზღვევა ცეცხლისაგან.

ყოველგვარ უძრავისა და მოძრავის ქონების (შენობათა, მანქანებისა, საქონლისა, ავეჯისა და სხვ.)

დაზღვევა გასაგზავნის საქონლისა ზღვით, მდინარით, თუ ხმელეთით და აგრეთვე გემებისა.

განცხადება დაზღვევის მსურველთაგან მიიღება და შოველზვარი ცნობები ეგზავნება გამგეობას პეტერბურგში (ბოლშაია მორსკაია, საკუთარი სახლი, № 37): **ტფილისში** განყოფილებაში (სერგევის ქუჩა № 6); **ჭუთაისში** აგენტს თ—დს **ილარიონ ა.** მიქელაძეს, (ქარვასლის ქუჩა, თავდაზნაურობის ბანკის სადგომი) და საზოგადოების აგენტებისაგან იმპერიის ყველა ქალაქებში.

უბედურ შემთხვევისაგან დასაზღვევი ბილეთები გზავნებას, როგორც რკინის გზით, ისე გემებით მიმავალთ, მიეცემათ რკინის გზის სადგურსა და ნავთ-სადგურებზედ.

უ ი ნ ა ა რ ს ი:

სალიტერატურო განყოფილება: როგორი უნდა იყოს მღვდლის, შინაური ცხოვრება?—სიტყვა, თქმული უწ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგის უ. ვ. კ. საბლერის მიერ ორ-კლასიანი სამრევლო სკოლების მასწავლებელ ქალთა და კაცთა საზაფხულო პედაგოგიური კურსების დახურვის დროს პეტერბურგის სასულიერო აკადემიაში.— მოწოდება ყოველად სამღვდლო განსვენებულის იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელისა სამწყსოსადმი მიმართული სამწყსოში შემოსვლამდე.— ქართლ-კახეთ-იმერეთის სინოდალნი კანტორის მდივანი ილია მოსეს ძე კიკნაველიძე (ნეკროლოგი).— თ. ალექსანდრე გ. წულუკიძე (ნეკროლოგი).— მწყემსი „სკოარესპოდენცია ს ვერტყვილიდან.— ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მაცნეობა ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ-წყნობაზე: ხმა მოძღვრისა სამწყსოსადმი საუბარი X ღვთის სიტყვაზე.— რედაქციის პასუხი.— შეწირულებანი.— განცხადება.

Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 30 сентября 1897 г. ✦ Цензоръ прот. Е. Елиевъ.

Типог. редакциі журн. „Пастыръ“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. бр. Ханановыхъ, на Нѣмецкой ул.